

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα και σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο διαμορφώνεται ένα καινούριο κοινωνιογλωσσικό “τοπίο”, όπου νέες ανάγκες επικοινωνίας με αλλόγλωσσους υπαγορεύουν τη διασύνδεση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών με την αγορά εργασίας. Στο νέο αυτό “τοπίο” βασική προτεραιότητα, τόσο στο πλαίσιο της χάραξης και της υιοθέτησης εκπαιδευτικών πολιτικών όσο και ως θέμα ερευνητικού ενδιαφέροντος αποτελεί η συστηματική, ποικιλόμορφη και ποικιλότροπη ενσωμάτωση τεχνολογικών “εργαλείων” (συσκευών και καταγραφών σε ψηφιακό υλικό) στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη, ως μέσα τα οποία, χάριν στις συνεχώς εξελισσόμενες ιδιότητές τους, είναι ικανά να υποστηρίξουν αποτελεσματικά το παιδευτικό έργο σε όλες τις εκφάνσεις του.

Η παιδαγωγικά κατάλληλη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών δύναται να προσφέρει εξαιρετικές απολαβές σε διδάσκοντες και διδασκόμενους, να εμπλουτίσει ουσιαστικά την παιδευτική λειτουργία αυτή καθεαυτή, καθώς επίσης να διευκολύνει την πολυπόθητη διασύνδεση της θεωρητικής κατάρτισης που λαμβάνεται στην τάξη και της έμπρακτης εφαρμογής που απαιτείται από τη σύγχρονη κοινωνικο-επαγγελματική πραγματικότητα (Δρακούλη, 2018). Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνεισφορά των μέσων της εκπαιδευτικής τεχνολογίας στην υπέρβαση των αντικειμενικών δυσκολιών που ενέχει η διδασκαλία-εκμάθηση κάθε γλώσσας που, όπως η Ιταλική στην Ελλάδα, διδάσκεται ως ξένη, σε περιβάλλοντα στα οποία η γλώσσα αυτή δεν χρησιμοποιείται ως βασικός κώδικας επικοινωνίας και η κατάκτησή της υλοποιείται κατεξοχήν στο πλαίσιο οργανωμένης διδασκαλίας (Δρακούλη, 2012 [2011]).

Εγχώρια και η διεθνής βιβλιογραφία, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, καταγράφει πολλά και ποικίλα θετικά αποτελέσματα τα οποία απορρέουν από την εμπειρία πρωτοποριακών (για την εποχή τους) εκπαιδευτικών δράσεων ενσωμάτωσης των μέσων της σύγχρονης τεχνολογίας στο πλαίσιο της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών γενικά (Ζώη, 2008· Boulden, Hurt & Richardson, 2017) και

της Ιταλικής ειδικότερα (Drakouli & Mamidaki, 2013· Δρακούλη, 2019· Δρακούλη & Κλεισαρχάκης, 2019). Ανάμεσα στα οφέλη αναφέρονται η αποτελεσματικότερη επίτευξη των διδασκτικών στόχων, η ενδυνάμωση του αρχικού ενδιαφέροντος των διδασκομένων προς τη γλώσσα στόχο και τον πολιτισμό του οποίου εκείνη είναι φορέας, η μεγιστοποίηση της ενεργής συμμετοχής των διδασκομένων στην παιδευτική λειτουργία, η ανάπτυξη της διάθεσης για (μεταξύ τους και με τον διδάσκοντα) συνεργασία, καθώς και η ταχύτερη αυτονόμηση στην "πορεία" τους προς την κατάκτηση της γνώσης.

Στην Ελλάδα, ιδιαίτερα από τις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα, επιδιώκεται, σε συστηματικότερη βάση, η δημιουργία της ψηφιακής τάξης, βασική συνιστώσα της οποίας είναι η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών κατά την παιδευτική διαδικασία, ιδιαίτέρως όσον αφορά την ξενόγλωσση εκπαίδευση κάθε βαθμίδας (Δενδρινού & Καραβά, 2014, σελ. 132). Στο πλαίσιο αυτό, έως και στις μέρες μας, στο κατώφλι της 3ης δεκαετίας του 21ου αιώνα, καταγράφεται έντονη κινητικότητα σε ζητήματα χάραξης εκπαιδευτικών πολιτικών με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, αγοράς ψηφιακού εξοπλισμού από ολοένα και περισσότερα δημόσια ελληνικά εκπαιδευτήρια όλων των βαθμίδων και υλοποίησης δωρεάν επιμορφωτικών προγραμμάτων σε θέματα που άπτονται καινοτομιών στον χώρο της παιδαγωγικής και των νέων τεχνολογιών τα οποία απευθύνονται στους διδάσκοντες που απασχολούνται στη δημόσια εκπαίδευση.

Παρόλη την προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή, πρόσφατη, σχετική Έκθεση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017: 2· βλ. και Ανδρουλάκης, 2011α: 31) επισημαίνει ότι, η διδασκαλία-εκμάθηση των ξένων γλωσσών στην ελληνική δημόσια εκπαίδευση εξακολουθεί «εντέλει να μην αποδίδει τα επιθυμητά αποτελέσματα».

Οι λόγοι που δεν αξιοποιούνται σε ικανό βαθμό τα "εργαλεία" των νέων τεχνολογιών στην ελληνική δημόσια, ξενόγλωσση και μη, εκπαίδευση είναι ποικίλοι και θα πρέπει να αναζητηθούν κατ' αρχάς στους διδάσκοντες· μεγάλος αριθμός από αυτούς, προασπιζόμενοι "παραδοσιακές" μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας (Ανδρουλάκης, 2011α: 31), στέκονται επιφυλακτικοί και προβάλλουν αντιστάσεις, μεταξύ άλλων, και στην εφαρμογή των μέσων των νέων τεχνολογιών στη διδασκτική πράξη: αμφισβητούν τα μαθησιακά αποτελέσματα που προκύπτουν από την αξιοποίησή τους (συγκριτικά με εκείνα της διδασκαλίας "παραδοσιακού" τύπου) και τα αποκλείει από την "τάξη τους". Οι ίδιοι οι διδάσκοντες δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι ώστε να κατανοήσουν και να υιοθετήσουν τη φιλοσοφία και τους μηχανισμούς που διέπουν την ηλεκτρονική εκπαίδευση, να σχεδιάσουν (κατά συνέπεια, ούτε να διαχειριστούν) διδασκτικές-μαθησιακές δράσεις σε ψηφιακά περιβάλλοντα ή να «υποστηρίξουν δραστηριότητες και προσεγγίσεις αλληλεπιδραστικής και συνεργατικής μάθησης» και να προβούν, στη συνέχεια, στην αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (Τζιμογιάννης, 2017: 89, 87-88). Άλλοι διδάσκοντες έχουν την εμπειρία στο τεχνικό μέρος της λειτουργίας των "εργαλείων" των νέων τεχνολογιών, αλλά έχουν ελλείψεις

στη γνώση του διδακτικού-παιδαγωγικού έργου (Αγάογλου, 2016). Έτσι, πολλοί, είναι οι διδάσκοντες που εντάσσουν τα μέσα της εκπαιδευτικής τεχνολογίας στο “μάθημά τους” σποραδικά και “άτακτα”, με τρόπο τυχαίο, περιστασιακό και ακανόνιστο (Διαμαντής, 2019), περιορίζοντας τη χρήση τους κυρίως στην αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο, στην παροχή διδακτικού υλικού στους μαθητές τους και στην υλοποίηση «χαμηλού επιπέδου» συμπληρωματικών ή υποστηρικτικών εργασιών, (όπως η δημιουργία σημειώσεων, φύλλων εργασίας και διαγωνισμάτων) αναπαράγοντας, κατ’ αυτόν τον τρόπο, «πρακτικές της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας» (Τζιμογιάννης, 2017: 89).

Η διαμόρφωση του προαναφερθέντος εκπαιδευτικού “τοπίου, οφείλεται, κυρίως, στο ότι, στην Ελλάδα, είναι «λίγοι οι εκπαιδευτικοί που έχουν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιοποιήσουν πραγματικά τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην εκπαίδευση» (Δενδρινού & Καραβά, 2014: 3). Ο κύριος λόγος θα πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός της έλλειψης ενός “αποτελεσματικού συστήματος” επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών» σε σχέση με την αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων (συσκευών και λογισμικών) στο μάθημά τους (Κουτσογιάννης, 2017: 3), αρχής γενομένης από την κατάρτιση που παρέχεται στον χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα μας η οποία εστιάζει πρωτίστως σε στόχους γλωσσικούς και γλωσσολογικούς και δευτερευόντως σε στόχους πραγματιστικούς κοινωνικο-επαγγελματικής φύσης. Με δυσκολία, στη συνέχεια, μετουσιώνεται η κατά βάση θεωρητική αρχική εκπαίδευση σε τεχνογνωσία και πρακτικές δεξιότητες που να ανταποκρίνονται στη «λογικο-πραγματιστική προσέγγιση» της γλώσσας, όπου η έμφαση δίδεται στη χρηστική λειτουργία και τον επαγγελματικό χαρακτήρα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Πρόσκολλη, 2016: 16-17). Ωστόσο, στον “μετασχηματισμό” αυτόν έρχονται να συνεισφέρουν κατά τη διάρκεια της ενεργούς δράσης των διδασκόντων, σε κάποιο βαθμό, δωρεάν επιμορφωτικά σεμινάρια, εκ του σύνεγγυς ή και εξ αποστάσεως και η πρόσβαση σε ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα, σε διαδικραστικά σχολικά βιβλία και άλλο ψηφιακό και ψηφιοποιημένο εκπαιδευτικό υλικό, ελεύθερα προσφερόμενο μέσα από τη δημιουργία ιστοσελίδων και άλλων ποικίλων εκπαιδευτικών περιβαλλόντων στην ελληνική γλώσσα (όπως ο Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου Φωτόδεντρο, ο επίσημος ιστότοπος του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και η Ψηφιακή Πλατφόρμα Αίσωπος).

Όσον αφορά στους διδάσκοντες της Ιταλικής γλώσσας τα δεδομένα είναι ακόμα πιο απογοητευτικά. Σε όλες τις παραπάνω δυσχέρειες ως προς την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών θα πρέπει να συνυπολογιστούν και αυτές οι οποίες προκαλούνται από την ιδιόμορφη κοινωνιογλωσσική κατάσταση της διδασκαλίας της Ιταλικής στη χώρα μας. Παρότι πρόκειται για μία γλώσσα αναγκαία σε ευρείες πληθυσμιακές ομάδες, την οποία οι Νεοέλληνες επιλέγουν να μάθουν ως δεύτερη ή ως τρίτη ξένη γλώσσα (Εκθεση της Επιτροπής για την Ξενόγλωσση Εκπαίδευση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2017: 2), η Ιταλική στις αρχές του 21ου αιώνα είναι ελάχιστα προσφερόμενη στην ελληνι-

κή δημόσια (τυπική και μη τυπική) εκπαίδευση (Minniti-Γκώνια, 2017 και 2018). Κατά συνέπεια, οι διδάσκοντες της χώρα μας στην μεγάλη τους πλειοψηφία, βρίσκονται αποκλεισμένοι από όσες καινοτόμες δράσεις, μεταρρυθμιστικές διεργασίες και προσπάθειες επιμόρφωσης παρέχονται δωρεάν από την Πολιτεία:

- τα επιμορφωτικά προγράμματα απευθύνονται αποκλειστικά σε όσους εκπαιδευτικούς δραστηριοποιούνται στη δημόσια εκπαίδευση και όχι στο σύνολο των ενεργών καθηγητών ξένων γλωσσών της χώρας,
- ψηφιακά διδακτικά εγχειρίδια και ειδικά ελληνόγλωσσα λογισμικά δεν προσφέρονται για την Ιταλική γλώσσα, ενώ
- ελάχιστο είναι και το παρεχόμενο υποστηρικτικό (για διδάσκοντες και διδασκόμενους) υλικό από επίσημα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και πηγές ψηφιακής μάθησης (βλ. <https://www.iep.edu.gr/moodle/course/view.php?id=111>, 27, 49).

Βασικά χαρακτηριστικά του παρόντος εγχειρίδιου

Με την πεποίθηση ότι η διάχυση πολυποίκιλων ψηφιακών πρακτικών και εφαρμογών στο μάθημα των "ιταλικών" θα επιφέρει εμπλουτισμό και ανανέωση της παιδευτικής διαδικασίας και θα την οδηγήσει σε "επιτυχέστερη" έκβαση, συντάχθηκε το ανά χείρας βιβλίο. Σκοπός του είναι να αποτελέσει έναν πρακτικό οδηγό κατάλληλης (παιδαγωγικής και τεχνολογικής) αξιοποίησης κάποιων από τα περισσότερο δημοφιλή και εύχρηστα "εργαλεία" της εκπαιδευτικής τεχνολογίας για τη διδασκαλία-εκμάθηση της Ιταλικής γλώσσας. Φιλοδοξία του είναι να συνεπικουρήσει τον διδάσκοντα (ακόμα και αν ο ψηφιακός γραμματισμός του βρίσκεται σε αρχικό επίπεδο) με τρόπο ώστε να καθίσταται ολοένα και πιο ικανός να ανταποκριθεί αποδοτικότερα στον πολυσύνθετο ρόλο που έχει στο πλαίσιο της σύγχρονης (ξενόγλωσσης) εκπαίδευσης (Καραβά, 2007 και 2008).

Πρόκειται για ένα ευσύνοπτο και εύχρηστο εγχειρίδιο το οποίο παρέχει στους χρήστες του πληροφορίες για όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές της αξιοποίησης στη διδακτική και μαθησιακή πράξη τριών από τα δημοφιλέστερα διαδικτυακά μέσα του Παγκόσμιου Ιστού της δεύτερης γενιάς -το Ιστολόγιο, τον Εννοιολογικό Διαδικτυακό Χάρτη και τον Διαδικτυακό Πίνακα Ανακοινώσεων- και των Ηλεκτρονικών Σωμάτων Κειμένων Μαθητικού Λόγου, ως καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων γλωσσικής ανάλυσης και διερεύνησης της διαγλώσσας των ελληνόφωνων διδασκομένων την Ιταλική ως ξένη γλώσσα.

Η επιλογή των τεχνολογικών "εργαλείων" έγινε βάσει του ότι, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα, παρότι δεν δημιουργήθηκαν για εκπαιδευτικούς λόγους, δύνανται να αποτελέσουν εξαιρετικά διδακτικά-μαθησιακά μέσα τα οποία αφενός θα συνεπικουρήσουν τους διδάσκοντες της Ιταλικής στον δημιουργικό τους ρόλο και, αφετέρου θα ωθήσουν τους διδασκόμενους προς ενεργητικές, βιωματικές, αλληλεπιδραστικές και συνεργατικές μορφές μάθησης.

Ο παρών Οδηγός εστιάζει στις γενικές αρχές δημιουργίας και παιδαγωγικής αξιοποίησης σύγχρονων διαδικτυακών μέσων και ψηφιακών εργαλείων γλωσσικής ανάλυσης στο “μάθημα των Ιταλικών”. για τον λόγο αυτόν:

- το περιεχόμενο του σχετίζεται μονάχα με όσα περιβάλλοντα περιήγησης, ιστοσελίδες, εφαρμογές α. μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία της συγκεκριμένης γλώσσας και β. χρησιμοποιούν ως γλώσσες επικοινωνίας με τους χρήστες την Ιταλική (διδασκόμενη) και την Ελληνική (μητρική ή πρώτη) γλώσσα
- τα παραδείγματα, οι ασκήσεις-δραστηριότητες και οι ενδεικτικές λύσεις τους παρατίθενται εξολοκλήρου στην Ιταλική γλώσσα.

Ο οδηγός είναι δομημένος σε υποενότητες, καθεμία εκ των οποίων είναι αφιερωμένη σε ένα από τα προτεινόμενα “εργαλεία” των νέων τεχνολογιών. Με απλό, συνοπτικό και κατανοητό τρόπο παρέχονται πληροφορίες σχετικές αφενός με τον ορισμό και τα τυπικά γνωρίσματα (δομής, μορφής και περιεχομένου) καθενός από αυτά και αφετέρου, με το είδος της Ιταλικής γλώσσας (κοινή, ειδικά λεξιλόγια, ορολογία...) που συναντάται στα “κείμενά” του. Παράλληλα περιλαμβάνονται οδηγίες για την τεχνική του διαχείριση, προτάσεις για την πρακτική εκπαιδευτική αξιοποίησή του -τουλάχιστον μία πλήρης δραστηριότητα ανά τεχνολογικό εργαλείο- στην εκφώνηση της οποίας υπάρχει η ένδειξη του επιπέδου γλωσσομάθειας της Ιταλικής στο οποίο απευθύνεται. Η δραστηριότητα αυτή (όπου κρίθηκε απαραίτητο) συνοδεύεται από σχόλια για τους διδακτικούς στόχους και τις εκπαιδευτικές “ανάγκες” που καλύπτει και από μία ενδεικτική απάντηση για την προτεινόμενη άσκηση-δραστηριότητα. Προτείνεται, τέλος, η βιβλιογραφία η οποία χρησιμοποιήθηκε.

Με γνώμονα τα παραπάνω, ο βιβλίο αυτό φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα ελκυστικό “εργαλείο” από πολλές απόψεις καθώς:

- είναι εύκολα προσβάσιμο (και σε ηλεκτρονική μορφή και σε έντυπη έκδοση).
- είναι καλαίσθητο και πλούσιο σε οπτικοακουστικά ερεθίσματα.
- χρησιμοποιεί απλό ύφος και κατανοητή γλώσσα (την Ελληνική για τα κυρίως κείμενα, την Ιταλική για τις προτεινόμενες δραστηριότητες και τις ενδεικτικές απαντήσεις τους).
- διέπεται από έναν κοινωνιοτεχνικό προσανατολισμό, ο οποίος λαμβάνει υπόψη του με σεβασμό: α. την άρρηκτη διασύνδεση της ελληνικής εκπαίδευσης (με κυρίαρχη την “παραδοσιακή τάξη”) και της δεδομένης κοινωνίας στην οποία αυτή λαμβάνει χώρα, β. το ιστορικό παρελθόν της εκπαιδευτικής πορείας της διδασκαλίας της Ιταλικής στη χώρα μας (Δρακούλη, 2018) και γ. τις κυρίαρχες αντιλήψεις των εμπλεκόμενων στην παιδευτική διαδικασία (προϊόντα της ιστορικής, κοινωνικής και εκπαιδευτικής τους εμπειρίας), καθώς έχει διαπιστωθεί ότι «η εφαρμογή, έως σήμερα, των κυρίαρχων τεχνοκεντρικών προσεγγίσεων, δεν έχει επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα» (Διαμαντής, 2019: vi).

Επιπροσθέτως, αναλύει τα μελετώμενα τεχνολογικά "εργαλεία" με τρόπο συνοπτικό και κατανοητό και ταυτόχρονα εμπειριστατωμένο και με επιστημονικότητα: μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς όπια θεωρία μάθησης, διδακτική προσέγγιση, μέθοδο ή τεχνικές κι αν υιοθετεί ο διδάσκοντας-χρήστης του, προς όπιο εκπαιδευτικό σχεδιασμό κι αν επιλέγει να ακολουθήσει και προς όπιο διδακτικό εγχειρίδιο ή άλλο έντυπο υλικό χρησιμοποιεί. Επιπροσθέτως, σε αυτό το εγχειρίδιο παρατίθενται ποικίλοι και διαφορετικοί τρόποι ενσωμάτωσης των προτεινόμενων εργαλείων των νέων τεχνολογιών στην παιδευτική διαδικασία: άλλοτε ως συστήματα καθοδηγούμενης διδασκαλίας, άλλοτε ως περιβάλλοντα μάθησης μέσω (καθοδηγούμενης ή μη) ανακάλυψης και διερεύνησης και άλλοτε ακόμα ως περιβάλλοντα αναζήτησης, οργάνωσης και διαχείρισης της πληροφορίας, αλλά και (συμβολικής) έκφρασης, επικοινωνίας και συνεργασίας. Επιπλέον, προτείνει ποικιλία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ασκήσεων, εμπνευσμένων από διαφορετικού τύπου παιδαγωγικές προσεγγίσεις, οι οποίες οδηγούν σε διδακτικά σενάρια, σχέδια εργασίας, διερευνητικές μελέτες, (ατομικές και από κοινού) δράσεις και ωθούν τους διδασκόμενους σε μία ολιστική κατάκτηση της γλώσσας στόχου.

Προσδοκία μας είναι οι διδάσκοντες της Ιταλικής γλώσσας, με τη συνδρομή του παρόντος οδηγού:

- α.** να εξοικειωθούν με τη χρήση των μελετώμενων τεχνολογικών "εργαλείων",
- β.** να καταστούν ικανοί να διακρίνουν τα πλεονεκτήματα καθενός από αυτά και να κατανοήσουν την προσθετική αξία του των μέσων της εκπαιδευτικής τεχνολογίας στην παιδευτική λειτουργία και
- γ.** να αποφασίσουν να τα εντάξουν στις "τάξεις τους" προς χάρη μιας επιτυχεστερης διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας.

Αθανασία Δρακούλη

Δημιουργώντας εννοιολογικούς διαδικτυακούς χάρτες με την εφαρμογή **Bubbl.us**

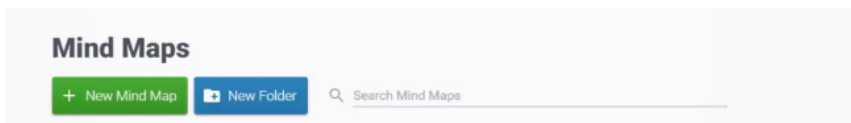
Το λογισμικό *Bubbl.us* (<https://bubbl.us>) είναι μια ιδιαίτερα δημοφιλής εφαρμογή εννοιολογικής χαρτογράφησης του Παγκόσμιου Ιστού (web 2.0). Μεγάλο πλεονέκτημά της είναι το ιδιαίτερα απλό, εύχρηστο και λειτουργικό για τον χρήστη περιβάλλον της· περίπλοκα περιβάλλοντα χρήσης ενδέχεται να μην αποβούν ιδιαίτερα λειτουργικά για διδάσκοντες και διδασκόμενους, ιδιαιτέρως στην αρχή της ενασχόλησής τους με τη δημιουργία εννοιολογικών χαρτών.

Το *Bubbl.us* είναι δωρεάν προσβάσιμο στο διαδίκτυο από κάθε κινητή συσκευή και κάθε ηλεκτρονικό υπολογιστή και δεν χρειάζεται εγκατάσταση· ακόμα και η δημιουργία λογαριασμού είναι προαιρετική: ο δημιουργός-χρήστης μπορεί:

- α. είτε να μην κάνει εγγραφή (στην περίπτωση αυτή αμέσως μετά το πρώτο κλικ, επιλέγει "*Start Brainstorming*" για να ξεκινήσει),
- β. είτε να κάνει εγγραφή αυτόνομα,
- γ. είτε να εισαχθεί στην εφαρμογή μέσω *facebook* ή μέσω *google*.

Αντιθέτως, η εγγραφή απαιτείται για την αποθήκευση των παραγόμενων χαρτών στο διαδίκτυο.

Η δημιουργία κάθε νέου χάρτη ξεκινάει επιλέγοντας **New Mind Map**. Η ελεύθερη έκδοσή του *Bubbl.us* επιτρέπει τη δημιουργία τριών μόνο εννοιολογικών χαρτών, αποτελούμενων αποκλειστικά από κείμενο (έννοιες που σχετίζονται μεταξύ τους ή έννοιες που υποδιαιρούνται και χωρίζονται σε υποκατηγορίες) τους οποίους ο δημιουργός μπορεί να διαμοιραστεί και με άλλους χρήστες.

Ακόμα και στη δωρεάν έκδοσή της, η εφαρμογή *Bubbl.us* παρέχει ποικίλα πλεονεκτήματα στους χρήστες του. Μεταξύ άλλων παρέχονται οι δυνατότητες (βλ. και Κατεβάογλου, 2014· Παπαδοκωστάκη, 2018):

- **Διαμόρφωσης του μεγέθους, της μορφής και του περιεχομένου της αρχικής φυσαλίδας** όπου τοποθετείται η κεντρική έννοια του υπό κατασκευή εννοιολογικού χάρτη:
 - α. κάνοντας αριστερό κλικ στο πλαίσιο του κόμβου παρέχεται η δυνατότητα προσθήκης κειμένου (λέξεων ή φράσεων)·
 - β. κάνοντας διπλό κλικ, μέσω των εργαλείων που εμφανίζονται στο πάνω μέρος κάθε κόμβου, παρέχεται η δυνατότητα καθορισμού: του μεγέ-

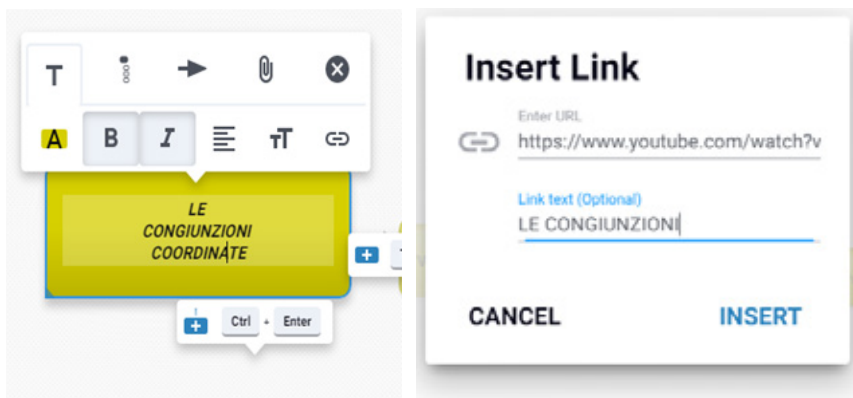
θους του κειμένου (**text size: T**), του χρώματος των γραμμάτων (επιλέγεται **A** και, στη συνέχεια **text color**), της έντονης (**B**) και της πλάγιας γραφής των γραμμάτων (**I**) και της στοίχισης του κειμένου (**☰**):

γ. κρατώντας σταθερό τον κέρσορα στην κάτω δεξιά γωνία της φυσαλίδας μπορεί να καθοριστεί το μέγεθός της.

→ **διαμόρφωσης του μεγέθους, της μορφής και του περιεχομένου των επιμέρους κόμβων.** Επιλέγοντας το σύμβολο **+** στο αριστερό κάτω μέρος του αρχικού κόμβου, θα προστεθεί νέος κόμβος (**κόμβος-παιδί / child bubbles**) στον οποίο θα περιέχεται υφιστάμενη έννοια η οποία συνδέεται απευθείας με την κεντρική. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται όλοι οι εξαρτώμενοι κόμβοι οι οποίοι θα διατάσσονται κάθετα από τον αρχικό. Επιλέγοντας, από την άλλη, το σύμβολο **+** στο δεξί μέρος του αρχικού κόμβου, δημιουργούμε ανεξάρτητους πλευρικούς κόμβους παράλληλα διατεταγμένους με τον κεντρικό. **Κόμβοι-παιδιά** μπορούν να προστεθούν επίσης με τα **Ctrl+Enter** (καθέτως) και το **Enter** (στα πλαϊνά). Εναλλακτικά, μπορούν να δημιουργηθούν νέοι κόμβοι είτε πατώντας πάνω στον σταυρό που βρίσκεται σε πράσινο κύκλο στην δεξιά κάτω γωνία κάθε χάρτη (**+**), είτε κάνοντας διπλό αριστερό κλικ στο σημείο του χάρτη όπου επιθυμούμε τη δημιουργία νέας φυσαλίδας.

→ **προσθήκης συνδέσμου σε κόμβο:** η προσθήκη συνδέσμου επιτυγχάνεται:

- α.** επιλέγοντας από την εργαλειοθήκη το σύμβολο *insert link* (**☞**),
- β.** προσθέτοντας στο νέο παράθυρο που εμφανίζεται τη διεύθυνση του συνδέσμου της επιλογής μας και (προαιρετικά) συνοδευτικό κείμενο και
- γ.** πατώντας **INSERT**.

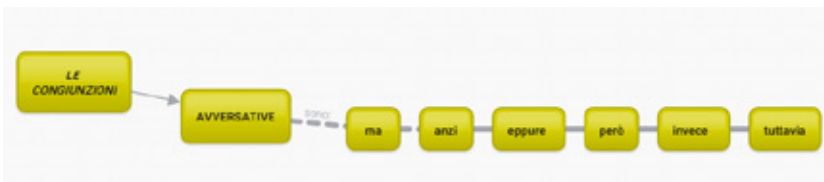
→ **διαγραφής ενός κόμβου** οποτεδήποτε το επιθυμήσει ο χρήστης χωρίς να διαταραχθεί ο υπόλοιπος χάρτης, μέσω της επιλογής του συμβόλου (**✕**).

→ **σύνδεσης μεταξύ δύο ανεξάρτητων κόμβων:** επιλέγοντας το βελάκι από την εργαλειοθήκη που διαθέτει κάθε φυσαλίδα και κρατώντας συνεχώς

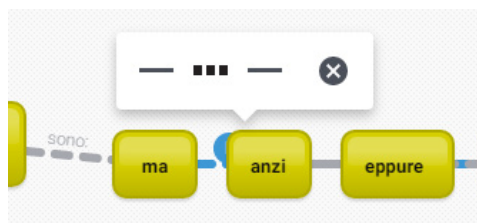
πατημένο το πλήκτρο του ποντικιοú, σέρνουμε το βελάκι από τον ένα κόμβο στον άλλο·

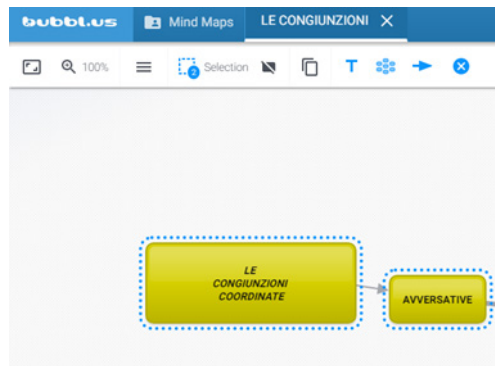
→ **εισαγωγής κειμένου σε κάθε σύνδεσμο** κάνοντας αριστερό κλικ πάνω στη γραμμή του συνδέσμου·

→ **διαμόρφωσης των συνδέσμων κατά το δοκούν** μέσω των εργαλείων που εμφανίζονται κάνοντας αριστερό κλικ πάνω στις γραμμές διασύνδεσης. Επέρχεται, έτσι, τροποποίηση του είδους, του πάχους και του χρώματος της γραμμής (—), δήλωσης της αμφίδρομης ή μονόδρομης σχέσης που διέπει τις διασυνδεόμενες σχέσεις (αριστερή ή δεξιά οριζόντια παύλα —), διαγραφής της σύνδεσης (✕)·

→ **της εκ των υστέρων επεξεργασίας και αναδιοργάνωσης περισσότερων κόμβων ταυτοχρόνως** ακολουθώντας την ακόλουθη "διαδρομή": επιλέγοντας από το πάνω αριστερό μέρος του χάρτη *Selection* και στη συνέχεια *Selection mode* για την επιλογή των επιθυμητών προς επεξεργασία κόμβων (ή *Selection all* για την επιλογή όλων των υπαρχόντων κόμβων)· εν συνεχεία, κρατώντας πατημένο το αριστερό πλήκτρο του ποντικιοú, μαρκάρουμε τους κόμβους προς επεξεργασία τους οποίους μπορούμε: είτε να αντιγράψουμε (☞ ☞), είτε να μορφοποιήσουμε (αναφορικά με το κείμενό τους (T), είτε να συνδέσουμε τους επιλεγμένους κόμβους με άλλο κόμβο (→).

→ **διαχείρισης, διαμοιρασμού και συνεργατικής επεξεργασίας** του δημιουργημένου εννοιολογικού χάρτη μέσα από μια σειρά εργαλείων που διατίθενται στην πάνω δεξιά πλευρά κάθε χάρτη. Έτσι μπορούμε:

- να τον ενσωματώσουμε σε κάποιον δικτυακό τόπο: στην περίπτωση αυτή επιλέγουμε *share* (↵) και, στη συνέχεια, μέσω της λειτουργία *embed* προχωρούμε σε αντιγραφή και επικόλληση του αντίστοιχου κώδικα στον διαδικτυακό μας τόπο,
- να αποστείλουμε τον σύνδεσμο του χάρτη μας προς κάθε ενδιαφερόμενο μέσω των λειτουργιών *share* και, στη συνέχεια, *Get link*,
- να ορίσουμε συνεργάτες (όπως π.χ. τους μαθητές μας) - μέσω των λειτουργιών *share* και, στη συνέχεια, *Share with*- οι οποίοι θα μπορούν να διαβάζουν μονάχα τον διαμοιρασμένο χάρτη (*can read*) ή να επεμβαίνουν, να τον επεξεργάζονται και να τον μορφοποιούν (*can edit*). Η αποθήκευση των όποιων επιλογών γίνονται από το *SAVE CHANGES*.

